

Vergaderjaar 2005–2006

30 300 XIII

Vaststelling van de begrotingsstaten van het Ministerie van Economische Zaken (XIII) voor het jaar 2006

Nr. 62

BRIEF VAN DE MINISTER VAN ECONOMISCHE ZAKEN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 23 januari 2006

In vervolg op de brief van de Staatssecretaris van 11 januari 2005 (kamerstuk 29 800 XIII, nr. 47) informeer ik u hierbij over de voortgang van het Antheus-project, conform de toezegging van mijn ambtsvoorganger in zijn brief d.d. 9 februari 1996 (kenmerk Kamerstukken II 1995/1996, 24 400-XIII, nr. 36).

Achtergrond Antheus

Het Antheus-project is opgezet om het verlies aan werkgelegenheid ten gevolge van het sluiten van het elektrolysebedrijf van Aldel in Delfzijl in 2006 te beperken. Die sluiting werd in 1996 gezien als een reële optie vanwege de hogere energieprijzen, waarmee Aldel in 2006 zou worden geconfronteerd na het aflopen van de bestaande energiecontracten. Antheus richt zich op het creëren van vervangende werkgelegenheid.

Deze voortgangsrapportage betreft tevens de eindrapportage over het Antheus-project. Aan deze brief is het eindrapport van de begeleidingscommissie (stuurgroep) van Antheus «Eindrapportage Antheus 1996–2005» als bijlage toegevoegd¹.

De Minister van Economische Zaken,
L. J. Brinkhorst

¹ Ter inzage gelegd bij het Centraal Informatiepunt Tweede Kamer.

1. Algemene toelichting Antheus

In 1996 hebben Hoogovens (later opgegaan in Corus), overheden (gemeente Delfzijl, provincie Groningen, Ministeries van Economische Zaken en Sociale Zaken en Werkgelegenheid), de NOM (Noordelijke Ontwikkelingmaatschappij) en later aangevuld met Groningen Seaports een convenant gesloten om zich in te spannen om in de periode 1996–2006 aanvullende werkgelegenheid te creëren in de regio Delfzijl. Dit om bij een verwachte sluiting van het elektrolysebedrijf van de aluminium-smelter van Aldel in 2006 het verlies aan werkgelegenheid zo veel mogelijk te beperken.

2. Belangrijkste ontwikkelingen in 2005

De trend die in 2004 is ingezet heeft zich in 2005 voortgezet. De vraag naar metalen was hoog en daardoor lag het prijsniveau voor metalen relatief hoog. Tegelijkertijd stegen echter ook de prijzen voor grondstoffen en energie. De belangrijkste ontwikkelingen in de regio Delfzijl zijn:

- De prijs voor aluminium is aanzienlijk gestegen. Ook de prijzen voor grondstoffen en energie zijn aanzienlijk gestegen. Tot en met 2005 kon Aldel gebruik maken van lopende energie contracten, die een aanmerkelijk lager prijsniveau hebben dan de huidige energieprijzen op de markt. Deze contracten lopen per 2006 af.
- Een van de grote onderzoeken van Antheus is het magnesiumproject. Dit project scoort hoog afgezet tegen elders in de wereld op stapel staande projecten om magnesium te produceren. China neemt thans een dominante positie in op de magnesiummarkt. Door schaarste aan productiemiddelen als energie en grondstoffen in China en meer nadruk op het milieu, en de vrees voor een dominante positie van China bij de afnemers, staat de productie in China wel enigszins onder druk. Maar tot heden is China nog steeds in staat door relatief lage prijzen zijn positie op de wereldmarkt vast te houden.
- Al eerder is een discussie gestart over de hogere energieprijzen voor de energiegrootverbruikers in Nederland. In 2005 is deze discussie geïntensiveerd en is een overleg gestart tussen de grootverbruikers van elektriciteit en de elektriciteitsproducenten. De heer Van Duyne is hiervoor door mij benaderd om namens het consortium van grootverbruikers in dit overleg op te treden. In dit overleg tussen de grootverbruikers van energie en elektriciteitsproducenten wordt onderhandeld over een meerjarig stroomcontract voor de grote e-gebruikers in Nederland. Deze onderhandelingen waren eind 2005 nog niet afgerond.

3. Eindrapportage van het Antheus-project

In de bijgevoegde eindrapportage van Antheus wordt ingegaan op de aanpak van het project, de verrichte activiteiten en de resultaten van Antheus.

Zoals in de eindrapportage wordt aangegeven heeft Antheus geleid tot een aantal concrete bedrijfsvestigingen in Delfzijl. Weliswaar is de werkgelegenheid die daardoor ontstaan is nog relatief beperkt, maar er zijn perspectieven dat die op de lange termijn nog zouden kunnen worden vergroot. Zeker als op termijn zou blijken dat de productie van magnesium alsnog te realiseren is. Maar naast kansen zijn er ook bedreigingen. De belangrijkste bedreiging is de hoge elektriciteitsprijs in Nederland. Op het moment van sluiten van het Antheus-project vond afstemming plaats tussen de elektriciteit grootverbruikers en elektriciteitsproducenten om te komen tot een meerjarig stroomcontract voor o.a. de aluminiumproductie in Noord Nederland. Als de aluminiumproductie in Delfzijl wordt gecontinueerd dan is de basis aanwezig voor de verdere uitbouw van het Metal

Park. De Stichting Metal Park Delfzijl is enkele jaren terug als uitvloeisel van de Antheus-activiteiten opgericht, om voor nieuwe investeerders één zakelijk aanspreekpunt te creëren in deze regio.

Door het Antheus project is de basis infrastructuur aanmerkelijk verbeterd en zijn contacten tot stand gekomen, die perspectieven bieden voor de langere termijn.

Het eindrapport van Antheus geeft aan dat door de Stichting Metal Park de activiteiten op het gebied van acquisitie en promotie, die door Antheus in gang zijn gezet, kunnen worden gecontinueerd. Het Metal Park zorgt er ook voor dat in gang gezette activiteiten, die nog niet zijn afgerond of nog perspectieven bieden voor de toekomst niet verloren gaan of in een vacuüm terecht komen.

4. Conclusie

Antheus is gestart vanuit het perspectief dat voor de aluminium elektrolyse activiteiten van Aldel in 2006 mogelijk weinig toekomstperspectief zou bestaan. Gedurende het tienjarig traject van Antheus hebben zich ontwikkelingen voorgedaan die dit perspectief in een ander daglicht plaatsen. Aan het einde van het traject blijft de constatering dat er (nog) geen duidelijkheid is over het toekomstperspectief voor deze activiteiten. Wel heeft Antheus er voor gezorgd dat er een infrastructuur is ontstaan in de regio Delfzijl, die betere perspectieven biedt voor het vestigen van metaal activiteiten. In beperkte mate zijn er ook reeds nieuwe activiteiten ontstaan. Ook kan op termijn de doorwerking van Antheus-projecten mogelijk nog nieuwe perspectieven bieden met groeimogelijkheden. Hiervoor is een basis gelegd, maar het is mede afhankelijk van internationale ontwikkelingen hoe deze zich verder kunnen ontwikkelen.

Een aspect dient nog nadrukkelijk vermeld te worden. Antheus heeft er met name ook aan bijgedragen dat er een nauwe samenwerking is ontstaan tussen alle partijen die een belang hebben bij de ontwikkeling van de regio Delfzijl. Daarmee is voor de toekomst een infrastructuur gecreëerd, die er voor zorgt dat na het beëindigen van Antheus de doelstellingen waarmee het Antheus-project van start is gegaan geborgd blijven.